

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Матеріали
інструктивно-методичного семінару
заступників директорів з навчально-виховної роботи
ПТНЗ області

(для керівників, педагогічних працівників, голів методичних об'єднань ПТНЗ)

м. Дніпропетровськ
25.08.2015

№ з/п	Зміст	Сторінка
1	План проведення інструктивно-методичного семінару	3
2	Удосконалення навчально-виховного процесу в ПТНЗ області у 2015-2016 навчальному році	4-8
3	Профорієнтаційна робота в ПТНЗ області (аналіз, проблеми, шляхи оптимізації профорієнтаційної роботи).	8-13
4	Створення корпоративного іміджу ПТНЗ через інформаційні системи та шляхи модернізації діяльності органів учнівського самоврядування	13-17
5	Особливості роботи психологічної служби ПТНЗ у 2015 – 2016 навчальному році	17-18
6	Рекомендації	19-28
7	Перлік нормативно-правового забезпечення виховної діяльності в ПТНЗ	29
8	Інтернет-ресурси з профорієнтаційної роботи	30-31

**План проведення
інструктивно-методичного семінару
для заступників директорів ПТНЗ з навчально-виховної роботи**

Тема: «Шляхи удосконалення виховної діяльності в ПТНЗ у 2015-2016 н.р.».

Мета: Довести до відома рекомендації сформованих навчально-методичним центром ПТО області щодо виконання Концепції МОН України з національно-патріотичного виховання дітей та молоді у 2015-2016 навчальному році.

Дата проведення: 25 серпня 2015 року

Час проведення: 12.00-13.30

Місце проведення: Дніпропетровський центр професійно-технічної освіти

Учасники семінару: НМЦ ПТО, ДОіН, заступники директорів з НВР

План проведення секції

Час	План проведення та зміст виступів	дальні особи
12.00-12.10	Відкриття секції. Ознайомлення з порядком проведення	<i>Корнієнко М.М,</i> заст. директора НМЦ ПТО
12.10–12.20	Аналіз та підсумки літньої оздоровчої компанії учнів ПТНЗ Дніпропетровщини - 2015	<i>Артеменко О.О.,</i> головний спеціаліст відділу ПТО та ресурсного забезпечення
12.20-12.35	Удосконалення навчально-виховного процесу в ПТНЗ області у 2015-2016 навчальному році	<i>Буравов С.С.,</i> методист НМЦ ПТО
12.35-11.45	Профорієнтаційна робота в ПТНЗ області (аналіз, проблеми, шляхи оптимізації профорієнтаційної роботи).	<i>Головченко С.В.,</i> методист НМЦ ПТО
12.45-12.55	Створення корпоративного іміджу ПТНЗ через інформаційні системи та шляхи модернізації діяльності органів учнівського самоврядування.	<i>Куценко О.Ф.,</i> методист НМЦ ПТО
12.55-13.05	Особливості роботи психологічної служби ПТНЗ у 2015 – 2016 навчальному році.	<i>Піковець Л.Г.,</i> методист НМЦ ПТО
13.05–13.30	Презентація спортивного комплексу на базі Дніпропетровського центру професійно-технічної освіти	<i>Болотова М.В.,</i> заст. директора з НВР ДЦПТО
13.30	Від'їзд учасників семінару	

«Удосконалення навчально-виховного процесу в ПТНЗ області у 2015-2016 н.р.»

На протязі 2014-2015 навчального року навчально-методичним центром професійно –технічної освіти у Дніпропетровській області було проведено ряд заходів спрямованих на покращення навчально-виховного процесу в ПТНЗ: проведені круглі столи, конференції та семінари щодо підвищення якості та ефективності виховної діяльності. Протягом навчального року впроваджувались нові форми і методи щодо організації виховного простору в навчальних закладах області.

Робота навчально-виховної роботи НМЦ ПТО у 2014-2015 навчальному році була зосереджена на таких напрямках:

- організація навчально-виховного процесу;
- робота гуртожитків;
- робота з організації медичного забезпечення;
- організація фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи;
- дослідницька робота в ПТНЗ;
- військово-патріотичне виховання;
- гендерне виховання;
- організація роботи класних керівників.

Беручи до уваги аналіз виховної роботи у 2014-2015 н.р. пріоритетними в роботі навчальних закладів із означеної **проблеми залишаються:**

- використання інтерактивних педагогічних технологій;
- впровадження діяльності учнівського самоврядування в навчально-виховний процес;
- запобігання проявів екстремізму, расової та релігійної нетерпимості;
- інтеграція зусиль батьківської громади, представників державної влади, громадських та благодійних організацій, правоохоронних органів та установ системи охорони здоров'я; перетворення навчальних закладів на зразок демократичного правового простору та позитивного мікроклімату;
- співпраця з військовими частинами та військоматами.

На основі результатів діяльності педагогічних колективів ПТНЗ за підсумками 2014-15 н.р., враховуючи суспільно-політичну ситуацію в державі та на виконання Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді затвердженою наказом МОН України від 16.06.2015 року у частині впровадження та удосконалення системи виховної роботи щодо формування в учнівському середовищі патріотизму з урахуванням громадянських, державницьких, військово-патріотичних аспектів НМЦ ПТО у Дніпропетровській області сформовано рекомендації щодо організації виховної і соціальної роботи у 2015-2016 навчальному році за наступними напрямками:

1. Організація і проведення «Першого уроку»

Спланувати проведення Першого у формі, яка забезпечує реалізацію завдань національно-патріотичного виховання,: свято-презентація, усний журнал, прес-шоу, теле-ревію, турнір знавців, вікторина, вітальня, диспут, гра-експрес, круглий стіл, зустріч, тематичний діалог, де ключовими поняттями є: Україна, рідний край, єдність, людяність, патріотизм, справедливість, свобода, державність, соборність, героїзм, гідність, відповідальність, толерантність, милосердя...

Орієнтовна тематика Першого уроку у 2015-2016 н.р.:

- «Україна на зламі подій»;
- «Моя Україна – єдина і неподільна»;
- «Я патріот своєї держави!»
- «Я робітник, Я гордість України!»;
- «Профтехосвіті – 75»;
- «Профтехосвіта: історія та сучасність».

При підготовці та проведенні Першого уроку:

- розробити сценарії заходу, провести урочисті лінійки з використанням Державної символіки України (Герб, Прапор, Гімн) (*Лист МОН України від 24.07.2015 № 1/9-354*);
- ознайомити учнівську молодь з основними історичними подіями встановлення державності України, враховуючи подій минулого і сьогодення;
- сформувані в учнів готовності служити Батьківщині своїм навчанням, працею та стати на захист державних інтересів країни;
- врахувати відзначення важливих пам'ятних та ювілейних дат українського народу у 2015 році, зокрема, 75-річчя створення Державної системи ПТО.

Моделюючи зміст уроку, необхідно приділити увагу питанням відновлення історичної пам'яті, ознайомивши учнів з тривалими державницькими традиціями України через висвітлення історії Київської Русі, Великого князівства Литовського, Війська Запорозького, Гетьманщини, Української Народної Республіки, Гетьманату Павла Скоропадського, Західноукраїнської Народної Республіки, Карпатської України та інших українських визвольних проєктів. На особливу увагу заслуговує формування української політичної культури в часи Речі Посполитої та Австро-Угорщини, нове осмислення ролі Кримського Ханату як держави кримськотатарського народу.

Висвітлюючи сторінки історії, варто звернути увагу учнів, що українці – козацька нація. А Запорозька Січ була і залишається нині синонімом свободи, незалежності, людської й національної гідності.

З метою поглиблення знань учнів з історико-культурної спадщини країни, її політичного та соціального розвитку радимо використовувати, на вибір вчителя, віртуальні екскурсії музеями навчального закладу, області та України, зокрема:

2. [Національний музей історії України \(3D-тур\).](#)
3. [Кіровоградський обласний краєзнавчий музей.](#)

4. [Олександрійський музей миру.](#)
5. [Музей Писанкового Розпису.](#)
6. [Музей національної архітектури та побуту «Пирогово».](#)
7. [Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття.](#)
8. [Історико-археологічний музей «Прадавня Аратта – Україна» в с.Трипілля.](#)
9. [Віртуальна екскурсія Музеєм археології в Батурині.](#)
10. [Віртуальна екскурсія Національним військово-історичним музеєм України.](#)
11. [Музей історії запорозького козацтва.](#)
12. [Музей гетьманства.](#)
13. [Музей М.С. Грушевського.](#)
14. [Віртуальна екскурсія Острозьким замком.](#)
15. [Віртуальна екскурсія заповідником «Поле Полтавської битви».](#)
16. [Віртуальна екскурсія літературно-меморіальним музеєм Григорія Сковороди.](#)
17. [Віртуальна екскурсія Цитаделлю Батуринської фортеці.](#)

2. Організація національно-патріотичного виховання

Запроваджувати нові форми виховної роботи з особливим акцентом національно-патріотичного напрямку, при цьому врахувати психологічний стан учасників навчально-виховного процесу (педагогів, батьків, учнів).

В нових формах роботи пропонуємо використовувати:

- роботу гуртків військово-патріотичного напрямку;
- ознайомлення з патріотичними вчинками захисників - учасників ПТО, захисту інтересів, збереження цілісності України;
- ознайомлення та практична участь у волонтерському русі щодо допомоги учасникам АТО;
- активізувати в органах учнівського самоврядування центри оцінки фактів, подій, результатів;
- провести з дітьми та учнівською молоддю на рівні закладу: безстрокових акцій «Ми разом», спрямованих на допомогу пораненим військовим; благодійної акції «З вірою в серці», спрямованої на підтримку захисників нашої країни, їхніх дітей та родин, медичних працівників і волонтерів, які працюють в зоні АТО
- продовжити роботу з проведення виховних годин, лекцій на тему: **«Я - громадянин і патріот держави»** на визначення ставлення молоді до патріотів сучасності з залученням керівників фізичного виховання, вчителів з предмету «Захист Вітчизни», представників волонтерських організацій;
- розробити тематичні стенди військової підготовки з урахуванням найновіших видів зброї та воєнних стратегій;
- налагодити співпрацю з військовими формуваннями області (міста, району) як мотивація готовності до вибору військових професій;
- активізація виховної роботи з дітьми та молоддю засобами Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри “Сокіл” (“Джура”) (*Наказ МОН України від 30.09.2014 № 1085*);
- створення та активізація роботи козацьких осередків при ПТНЗ області;
- долучити батьківську громадськість до популяризації кращого досвіду патріотичного виховання;

- провести огляди на кращі суспільні ролики про патріотів України;
- організувати і провести туристсько-краєзнавчі експедиції «Моя Батьківщина – Україна»;
- провести огляд художньої самодіяльності на кращі патріотичні пісні;
- проводити науково-дослідницьку та освітньо-просвітницьку роботу, яка передбачає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України (Київська Русь, Велике князівство Литовське, Військо Запорізьке, Гетьманщина, діяльність Українських урядів 1917-1921 років, інші визвольні проекти), включно з проведенням фотовиставок, організацією музейних експозицій навчальних закладів, проведенням дискусій, круглих столів із застосуванням регіональних традицій, свідчень усної історії національно-визвольної боротьби українського народу;
- організувати підготовку та перепідготовку кадрів, які займаються питаннями національного і патріотичного виховання молоді;

3. Організація роботи класних керівників

- ✓ системно ознайомлювати учнівський колектив з ходом подій на сході України в рубриці новин «Дай-Джест сьогодення»;
- ✓ керівникам методичних комісій класних керівників надавати методичну допомогу молодим фахівцям;
- ✓ проводити виховні години з відзначенням пам'ятних та ювілейних дат українського народу, міста, навчального закладу;
- ✓ запровадити в практику взаємовідвідування виховних годин педагогічними працівниками як в межах свого ПТНЗ так і в інших ПТНЗ;
- ✓ створити батьківський актив навчальних груп;
- ✓ провести бесіди, круглі столи, спрямовані на підвищення моральності в суспільстві, національно-патріотичного виховання, правової культури громадян, утвердження здорового способу життя;
- ✓ організувати участь учнів групи у загальноучилищних, міських та обласних конкурсах;
- ✓ віднайти нові форми індивідуальної роботи з творчо обдарованими учнями;
- ✓ залучення молоді до участі у збереженні і підтримці єдності українського суспільства, у громадському русі задля громадянського миру і злагоди;
- ✓ організувати перегляд та обговорення учнями вітчизняних художніх і документальних фільмів: «Між Гітлером і Сталіним. Україна в II Світовій війні», 2002 рік, авт. – Святослав Новицький; «Війна – український рахунок», 2002 рік, авт. – Сергій Буковський; «Війна без переможців» 2003 рік, авт. – Ігор Чижов; «ОУН-УПА: війна на два фронти», 2006 рік, авт. – Андрій Санченко; «УПА. Третя сила», 2007 рік, авт. – Сергій Братішко, Віталій Загоруйко; «1377 спалених заживо», 2009 рік, авт. – Іван Кравчишин;
- ✓ «Поводир», 2014 рік, авт. – О.Г.Санін тощо;
- ✓ - ознайомити із Законом України «Про професійну освіту», правами та обов'язками учня в ПТНЗ;
- ✓ - кожному учню знайти улюблену справу, заняття, гурток, спортивну секцію, громадське доручення;

- ✓ - здійснювати цілеспрямовану організаційно-педагогічну роботу з батьками, забезпечувати системність у формуванні їх психолого-педагогічної культури;
- ✓ - у співдружності з батьками, вчителями, громадськими організаціями здійснювати реалізацію національно-патріотичного виховання учнівської молоді у процесі навчально-виховної роботи в ПТНЗ;

4. Організація роботи в гуртожитках:

- обрати актив гуртожитку (голову, старостат, інше);
- провести конкурс серед мешканців на кращу кімнату гуртожитку;
- надавати учням психолого-педагогічну підтримку щодо відновлення їх духовної рівноваги та здоров'я від наслідків інтервенції;
- залучати до участі в роботі гуртожитків громадські та благодійні організації, правоохоронні органи та установ системи охорони здоров'я.

5. Організація медичного обслуговування

- ✚ - завести журнали ведення обліку медичного обстеження учнів;
- ✚ - активізувати співпрацю ПТНЗ з медичними установами;
- ✚ - перевіряти медичний огляд абітурієнтів на професійну придатність;
- ✚ - виготовити стенд з наглядною медичною інформацією;
- ✚ - перевіряти санітарний стан кімнат мешканців гуртожитку;
- ✚ - проводити роз'яснювальні профілактичні бесіди з учнями про негативний вплив на організм алкоголю, тютюну та вживання наркотичних речовин з метою виховання в них здорового способу життя;
- ✚ - здійснювати медико-санітарний контроль роботи їдальні та харчування учнів.
- ✚ - врахувати у своїй подальшій роботі Постанову Кабінету Міністрів України № 568 від 05.08.2015 року «Про внесення змін до Порядку здійснення медичного обслуговування учнів» та звернутися до органів місцевого самоврядування з пропозиціями.

Необхідною умовою втілення Концепції в практику є широке обговорення її положень і завдань, проведення конференцій, круглих столів, семінарів, що будуть актуалізувати порушені цією Концепцією питання і завдання та спонукатимуть до розроблення конкретних заходів з їх реалізації.

Особливості роботи психологічної служби ПТНЗ у 2015-2016 навчальному році

Робота психологічної служби ПТНЗ Дніпропетровської області проводилась відповідно до вимог МОН України :

- ❖ Положення «Про психологічну службу системи освіти України» (від 03.05.1999.№127)
- ❖ Положення «Про психологічний кабінет» затверджений наказом МОН України від 10.10.2001 року № 691

- ❖ Лист МОН України від 25.07.2014 № 1/9-№374 «Стан та особливості діяльності психологічної служби системи освіти у 2014-2015 навчальному році»
- ❖ Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641
- ❖ КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Аналіз роботи за минулий рік показав:

В ПТНЗ області працювало 46 практичних психологів замість 55 та 22 соціальних педагога замість 55. Не задіяними були вже відкриті 5 ставок практичних психологів.

Зміна кадрів у минулому році відбулась у 16 ПТНЗ області де прийшли молоді випускники вузів та не могли в повному обсязі виконувати завдання психолого-педагогічного супроводу навчально-виробничого процесу

Проведено 28 різноманітних обласних методичних заходів для зазначеної категорії - круглий стіл, семінари-практикуми, засідання психологічної лабораторії НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, майстер-класи, ознайомлення з новими інтерактивними методами роботи з молоддю.

Працювала обласна Школа практичного психолога та соціального педагога але жоден пр. психолог чи соц. педагог Криворізького регіону її не відвідував.

Психологічна лабораторія НМЦ ПТО що працює вже понад 5 років затвердила в українському науково-методичному центрі практичної психології та соціальної роботи МОН і НАПН України / директор Панок В.Г./ своє напрацювання - «Базовий компонент організації роботи пр.психолога ПТНЗ Дніпропетровської області» що складається з

4 діагностичних мінімумів, які повинні виконуватися впродовж навчального року як основний вид діяльності практичного психолога ПТНЗ. Матеріали діагностичного мінімуму пройшли апробацію та отримали високу експертну оцінку Обласного центру практичної психології та соціальної роботи Дніпропетровського департаменту освіти і науки облдержадміністрації та Українського центру практичної психології та соціальної роботи МОН і НАПН України. На даний час проводиться робота з організації друку «Базового компоненту» окремим виданням.,

На виконання листа МОН України № 1/9 - 413 від 06.06 2013 «Про впровадження факультативних курсів працівниками психологічної служби системи освіти» про запровадження в роботі з учнями занять з психологічної тематики в ПТНЗ області жоден керівник не спланував зазначені факультативи, що спричинило зменшенню спілкування учнів з практичним психологом в закладі та надання психологічної допомоги більшій кількості учасників навчально-виробничого процесу: учням, педагогам, батькам.

На жаль фахові видання для практичних психологів та соціальних педагогів були підписані тільки у 8 ПТНЗ області тому з матеріалами публікацій більшість колег не можуть ознайомитись.

Досі, не в усіх ПТНЗ області створені належні умови для плідної роботи, а це окремий кабінет, обладнаний усім комплектом оргтехніки, неструктурованим приладдям, відео-аудіо технікою інше.

Продовжується запровадження Всеукраїнської програми «Рівний-рівному», «Школа проти СНіДу», «Захисти себе від ВІЛ», що розрахована на педагогів, фахівців що працюють із молоддю та сприяють формуванню стійкої протидії

негативним явищем у молодіжному середовищі. Замість 60 % охопленню такими курсами ми маємо тільки 6,7 %.

В минулому навчальному році недостатньо було приділено уваги підвищенню психологічної культури учнів та педагогічних працівників ПТНЗ шляхом проведення психологічних читань, «Тижнів психології», тренінгів, ділових ігор тощо, що в свою чергу викликає непорозуміння, конфліктні ситуації як серед педпрацівників так і серед учнів, а в подальшому зниження якості навчання, іміджу профтехосвіти в цілому.

Особлива увага приділялась та приділятиметься роботі із пільговою категорією учнів та молоді як під час навчання так і у позаурочний час.

Соціальний супровід учнів пільгової категорії потребує окремого обговорення.

Особливої уваги цього річчя потребуватимуть діти тимчасово переселених сімей із Криму, Луганщини та Донбасу. Бажано цю роботу проводити із соціальним педагогом, практичним психологом, державними та громадськими організаціями. Продовжуватимемо нашу традиційну роботу із учнями пільгової категорії. А це концентрування зусиль всього педагогічного колективу не забуваючи про класного керівника, викладачів, майстрів в/н, вихователів гуртожитків.

Продовжуватиметься практика надання консультацій з виникаючих питань у формі відеозв'язку за Вашими запитами.

Але, були і проблеми. А саме:

- Відкриті штатні одиниці пр. психологів в окремих ПТНЗ використовувались не за призначенням;
- Не у всіх ПТНЗ були проведені нормативні дослідження серед учнів, педагогів, майстрів В\Н, за напрацюваннями психологічної лабораторії НМЦ ПТО у Дніпропетровській області «Діагностичний мінімум»
- У роботі з учнями, що мають психофізичні розлади були відсутні скоординовані дії адміністрації, педколективу, практичних психологів та соціальних педагогів ПТНЗ;
- Не завжди проводились психолого-педагогічні консилиуми;
- Випуск та працевлаштування осіб з вадами психофізичного розвитку 2015 року виявили недоопрацювання у соціально-психологічному супроводі в окремих ПТНЗ області.

Виходячи з вищевикладеного, напрацьовані методичні рекомендації, які необхідно врахувати в роботі з соціально-психологічного напрямку у 2015-2016 навчальному році.

Завдання психологічної служба ПТНЗ

Враховуючи попередні нормативні документи. ситуацію в державі та лист МОН України від 25.07.2014 р.№1/9-374 «про Стан та особливості діяльності психологічної служби системи освіти у 2014-2015 навчальному році» суттєво підвищується роль та значення професійної діяльності працівників психологічної служби.

1. Директору ПТНЗ:

1. Проявляти свідому активність керівникам закладів, спрямовану на підтримку, регулювання і формування здорового соціально-психологічного клімату у педагогічному колективі і закладі в цілому.

2. Додержання нормативних вимог МОН України щодо забезпечення окремого кабінету пр. психологу, матеріально-технічними засобами та неструктурованим приладдям для повноцінної діяльності.

3. Затвердження плану роботи пр. психолога / психологічної служби/ та включення його окремим розділом Плану роботи навчального закладу на 2015-2016 навчального року.

4. Забезпечити умови для набуття професійної майстерності, оволодіння сучасними інтерактивними методами роботи, ознайомлення психологів та соціальних педагогів із передовим досвідом роботи в інших ПТНЗ області.

2.Заступнику директора з виховної роботи:

Забезпечення плідної співпраці всіх членів педколективу із пр. психологом та соц. педагогом;

Проводити засідання ПМПК за окремим графіком. Затвердити списки учнів «Групи ризику» та «Зони ризику».

Сприяти проведенню психологічних досліджень за діагностичними мінімумами серед учнів .

Перевірити наявність документів/довідок, рішень, медичної картки/. що підтверджують статус учнів.

Скласти спільні заходи, графіки відвідувань, плани співпраці із державними, громадськими установами та організаціями на новий навчальний рік.

Сприяти участі пр. психологів, соц. педагогів у семінарах, конференціях, лабораторіях, обласних майстер-класах, конкурсах інше.

3. Класним керівникам:

створення позитивного мікроклімату на уроках, використовуючи інтерактивні форми педагогічної роботи.

а) провести класний час, екскурсію в музей ПТНЗ, ознайомити із традиціями, історією, кращими випускниками закладу, тощо;

б) ознайомити із Законом України «Про професійно-технічну освіту», правами та обов'язками учня в ПТНЗ;

в) кожному учню знайти улюблену справу, заняття, гурток, спортивну секцію, громадське доручення, створити умови саморозвитку та самовиховання.

4. Майстрам в/н:

- вмотивувати на навчання за обраною професією.

- ознайомити з історією професії;

- розповісти та показати виробничу майстерню ПТНЗ;

- провести інструктажі;

- оформити журнали індивідуальної роботи з учнями групи;

- підтримувати зв'язки з родичами інше.

Вихователям в гуртожитку:

- ознайомити з правилами проживання у гуртожитку, відповідальність проживаючих за збереження майна, розпорядком дня;
- навчити користуванню побутовими приладами на кухні, пральними машинами, прасками;
- окремо з дівчатами та хлопцями розтлумачити обов'язковість дотримання норм особистої санітарної гігієни, щоденного прибирання у кімнатах;
- створити і проводити заняття у гуртках «Господиня» для дівчат, «Господар», «Я майстер на всі руки» інше;
- проводити постійні бесіди, заходи з адаптації випускників-сиріт, що прийшли з інтернат них закладів до самостійного обслуговування та набуття побутових навичок у приготуванні їжі, прання, інше.

Медичним працівникам:

- скласти списки дітей із хронічними захворюваннями;
- забезпечити медичний огляд 2-чі на рік учнів пільгової категорії із наданням постійної допомоги фахівців та лікування;
- провести розподіл на групи за станом фізичної підготовки;
- проводити лекції, бесіди, відвідування у гуртожитку учнів пільгової категорії.

Практичним психологам:

I. Ознайомитись із особовими справами учнів нового контингенту з числа учнів-сиріт, осіб, позбавлених батьківського піклування, учнів-інвалідів, осіб з психологічними розладами, особливо випускниками інтернат них та реабілітаційних закладів.

II. Провести психологічні дослідження серед учнів 1 курсу за нормативами вимогами діагностичних мінімумів.

III. Представити результати досліджень на психолого-педагогічному консилиумі з наданням рекомендацій стосовно особливостей психічних процесів у учнів як всього контингенту 1 курсу, так і у групах, інше.

IV. Проводити індивідуальні консультації, учням, що мають інвалідність або вади психофізичного розвитку.

V. Надавати психологічну допомогу та постійний супровід учням, які цього потребують.

VI. Надавати особливу увагу та психологічну допомогу учням, що прибули з Донецької, Луганської та інших областей. Скласти список.

VII. Розширювати знання педагогів з психологічних питань шляхом виступів, лекцій, занять, презентацій.

Керівникам ПТНЗ з метою підвищення професійного рівня практичних психологів, соціальних педагогів запровадити в практику взаємовідвідування заходів практичних психологів та соціальних педагогів суміжних навчальних закладів.

Соціальним педагогам:

1. Ознайомитись із документами особових справ учнів пільгових категорій нового контингенту.
2. Налагодити контакти із соціальними службами міста, району, селища.

3. Особлива увага учням випускникам з числа дітей-сиріт, осіб, позбавлених батьківського піклування.

4. Спільно із пр. психологом проводити профілактичні заходи серед учнівської молоді.

5. Відпрацьовувати особисті проблемні питання кожного учня пільгової категорії, стосовно забезпечення житлом, пенсією, зв'язку із родичами, громадськими організаціями, сприяти соціальній адаптації кожного випускника зазначеної категорії.

Жоден учень не повинен відчувати себе не захищеним.

Профорієнтаційна робота в ПТНЗ області **(аналіз, проблеми, шляхи оптимізації профорієнтаційної роботи)**

На виконання завдань з профорієнтації навчально-методичним центром ПТО проведено семінари з профорієнтаційної роботи для педпрацівників ПТНЗ за категоріями:

- методисти, класні керівники, педагоги-організатори;
- бібліотекарі, викладачі інформатики, секретарі приймальних комісій;
- практичних психологів, соціальних педагогів;
- керівників гурткової роботи, предметних гуртків, викладачів фізкультури, предмету «Захист Вітчизни», медпрацівників;
- членів батьківського комітету, піклувальних рад та учнівського самоврядування.

За підсумками проведення семінарів сформовано збірки матеріалів з висвітленням досвіду роботи педпрацівників даних категорій ПТНЗ області, в яких поспіль останніх 2 років виконується і перевиконується план прийому на держзамовлення.

Проведено круглі столи із соціальними партнерами за темою «Шляхи співпраці профтехосвіти м. Дніпропетровська та соціальних партнерів з позиціонування робітничих професій галузей відповідно до потреб регіону».

З метою своєчасного виконання плану держзамовлення проведено семінар та відео консультації для керівників ПТНЗ та секретарів приймальних комісій за темою «Про актуальні питання забезпечення та організації вступної кампанії 2015 року в ПТНЗ області».

Під гаслом **«Робітнича професія – платформа кар'єрного зростання»** проведено 7 декад робітничих професій за галузями: поліграфії та інформаційних технологій; залізничного та автомобільного транспорту; легкої промисловості, торгівлі, харчування та побуту; металургійної та гірничої промисловості; будівництва та деревообробки; сільського господарства; машинобудування (додаток 1).

ПТНЗ використовували інтерактивні форми профорієнтації:

- майстер-класи з виробничого та теоретичного навчання під гаслом **«Від учня ПТНЗ та студента ВНЗ - до справжнього професіонала»**;
- круглі столи за участі представників федерації об'єднань роботодавців Дніпропетровщини, галузевих профспілок та інших громадських організацій;

- флеш-моб *«Розвиток галузей регіону – справа молоді!»*. Під час флеш-мобу проводилось бліцопитування серед молоді щодо відношення до робітничих професій;
- диспути серед представників учнівського самоврядування школярів і молодіжних рад училища та вищих навчальних закладів з питань активізації молодіжних ініціатив та створення молодіжного інформаційного середовища щодо популяризації робітничих професій та галузей в цілому;
- екскурсії на провідні підприємства регіону в рамках Програми промислового туризму з метою ознайомлення учнів з вітчизняною та іноземною технікою та повним виробничим циклом;
- круглі столи *«Я і моя професія»* для учнів пільгової категорії, дітей з малозабезпечених та багатодітних сімей та їх батьків;
- учням шкіл запропоновано на годину стати учасниками начально-виробничого процесу в реальному часі;
- презентація реальних дипломних робіт на прикладі опорядження приміщень гуртожитків, бомбосховищ, навчальних класів та майстерень;
- волонтерсько-профорієнтаційна акція під *гаслом «Від майбутнього професіонала – учневі школи»*;
- для учнів шкіл проведено тренінги, спрямований на орієнтацію на робітничі професії, які актуальні на ринку праці міста та на формування позитивної мотивації до праці, тощо.

В рамках декад профорієнтаційні заходи відвідала рекордна кількість школярів загальноосвітніх навчальних закладів області – понад **11 тисяч школярів**.

Результативністю декад є подання школярами заяв на навчання до ПТНЗ майже одразу після проведення заходу.

Повний хід декад висвітлено у фоторепортажах на сайті НМЦ ПТО в розділі «Фотогалерея».

Участь ПТНЗ області у масових профорієнтаційних заходах

ПТНЗ	Декади робітничих професій за галузями						
	Поліграфія та інформаційні технології	Залізничний та автомобільний транспорт	Легка промисловість, торгівля, харчування, побут	Металургійна та гірничодобування	Будівництво та деревообробка	Сільське господарство	Машинобудування та електротехніка
ВСЬОГО	29	35	33	17	18	17	19

9 ПТНЗ області здійснюють профільне навчання та допрофільну підготовку старшокласників. ПТНЗ співпрацюють з 21 середніми загальноосвітніми навчальними закладами (в минулому році - 35 ЗОСШ), що складає менше 4% від загальної кількості шкіл області (в минулому році – 5%).

Кількість учнів старшої школи, які проходили у ПТНЗ профільне навчання складо:

2013-2014 – всього 662 особи (профільне навчання – 279 осіб, допрофесійна підготовка – 383 осіб),

2014-2015 – всього 635 осіб (профільне навчання – 319 осіб, допрофесійна підготовка – 316 осіб).

Навчаються старшокласники в ПТНЗ за 19 професіями (в минулому році за 26 професіями). Популярними серед учнівської молоді були такі професії та профілі:

- кухар,
- оператор комп'ютерного набору,
- водій автотранспортних засобів (категорія «В»),
- слюсар з ремонту автомобілів,
- матеріалознавство та технологія конструкційних матеріалів

Активно функціонували освітній округ «Профорбіта» на базі Дніпродзержинського професійного ліцею, експериментальний педагогічний майданчик за темою «Організаційно-педагогічні умови формування професійних намірів учнівської молоді на основі регіонального компоненту».

При підтримці НМЦ ПТО надано статус експериментального навчального закладу обласного рівня на базі Міжрегіонального вищого професійного училища поліграфії та інформаційних технологій» за темою «Створення моделі впровадження профільного навчання старшокласників на базі ресурсного центру «Професійний розвиток молодіжних ініціатив». З 1 вересня 2014 року створено міський освітній округ «Професійна альтернатива».

Ефективність діяльності округу: можливість вирішувати питання організації профільного навчання за рахунок матеріально-технічної бази опорного навчального закладу; створення умов ранньої професіоналізації учнів старших класів; підвищення якості освіти; посилення її орієнтації на вимоги регіонального ринку праці.

З метою підняття престижу робітничих професій і позитивного іміджу професійно-технічної освіти регіону, на виконання методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2014-2015 навчальному році, Концепції національно-патріотичного виховання молоді протягом 2014-2015 навчального року серед учнів професійно-технічних навчальних закладів області відбувся віртуальний конкурс фотографій **«Я і моя професія»**.

На Конкурс учнями ПТНЗ було представлено 280 робіт.

З них 134 робіт відповідали умовам положення Конкурсу та були виставлені на сайті НМЦ ПТО (<http://nmc-pto.dp.ua/>) у розділі «Мій особистий методист», на сторінці «Форум» за номінаціями:

- «Ексклюзивний кадр на робочому місці» - 35 робіт,
- «Я пишаюсь своєю професією» - 63 роботи,
- «Незвичайні професії поряд» - 15 робіт,
- «Усмішка робітника» - 21 робота.

Встановлено, що більшість представлених робіт відображають креативне, престижне, шанобливе відношення авторів до представників робітничої професії, свого навчального (робочого) місця в навчальному закладі та на виробництві. Деякі учні спрацювали як професійні фотографи і журналісти: якісно підібрали ракурс, композицію, освітлення, тематику, наповнили текст своїми емоціями та фантазією.

Згідно з результатами он-лайн голосування та рішення журі конкурсу 36 фоторобіт визнані кращими та автори нагороджені дипломами переможців.

На сайті НМЦ ПТО розміщено:

- збірки матеріалів семінарів з профорієнтації для різної категорії педпрацівників;
- рекомендації з організації профільного і допрофільного навчання старшокласників, входження ПТНЗ в освітні округи
- методичні рекомендації з організації та проведення відкритих профорієнтаційних заходів у 2014-2015н.р. (НМЦ ПТО у Дніпропетровській області);
- рекомендації роботи приймальної комісії ПТНЗ в 2015 році;
- фоторепортажі декад робітничих професій за галузями,
- відео-звернення випускників 2015року.

З досвіду ПТНЗ області:

1. «Через гру у життя», методична збірка профорієнтаційних ігор. Автор практичний психолог КЦПОММ Вітер О.В.
2. Дайджест з питань працевлаштування. Автор практичний психолог КЦПОММ Вітер О.В.
3. Основні аспекти професійного відбору на підготовку кваліфікованих робітників гірничого профілю в умовах ПТНЗ. Автор Стойчик Т.І., заступник директора з НВР КПГТЛ

Сценарії випускного заходу – 2015р:

4. «Ми – робітниче майбутнє твоє, Україно!» (Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей)
5. «В добру путь під мирним небом!» (Апостолівський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів)

Новинки в сфері ПТО:

1. Науково-методичні засади психолого-педагогічного проектування профорієнтаційної роботи класного керівника (Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2013р.)
2. Проблема підготовки класного керівника до організації профорієнтаційної роботи. Автор Коломієць М.Б., кандидат пед. наук, доцент Глухівського національного педагогічного університету ім.О.Довженко
3. Організація профорієнтаційної роботи в навчальному закладі (навчально-методичний посібник). Київський ОІПОПК, 2014

Разом з тим є проблема в профорієнтаційній роботі – зменшення активності ПТНЗ в організації профільного та до профільного навчання школярів.

У 2015-2016 навчальному році НМЦ ПТО заплановано:

1. Проведення майстер-класів з профорієнтаційної роботи на баз ПТНЗ області (щоквартально).
2. Організація і проведення тематичних експозицій в музеях, театрах, бібліотеках, майданчиках за темою **«Ціла епоха в історії галузевого розвитку держави».**
3. Організація і проведення промо-акцій **«Наші робочі руки – тобі, любо Державо!»**

4. Створення інтерактивного майданчика «У пошуках свого покликання. Від профорієнтаційної роботи до професійного вибору».

5. Розширення співпраці із федерацією об'єднань роботодавців Дніпропетровщини, галузевими профспілками та іншими громадськими організаціями з питань надання педагогічних послуг ПТНЗ, проведення спільних заходів з пропаганди масових робітничих професій.

Створення корпоративного іміджу ПТНЗ через інформаційні системи та шляхи модернізації діяльності органів учнівського самоврядування

За наслідками моніторингу співпраці ПТНЗ області із засобами масової інформації встановлено, що 100 % ПТНЗ працюють із сучасними інформаційними засобами з забезпечення іміджу освітніх установ, підвищення престижності робітничих професій, ствердження соціального статусу робітників у суспільстві шляхом трансляції теле-, радіопередач, зовнішньої реклами, інтернет – технологій, мають власні відео канали тощо.

Аналіз засвідчив системну роботу ПТНЗ області із співпраці з засобами масової інформації: 100 % ПТНЗ працюють із сучасними інформаційними засобами з забезпечення іміджу освітніх установ, підвищення престижності робітничих професій.

30 навчальних закладів працюють з телебаченням, з них тільки 9 з обласним.

Всього 175 виходів в ефір з них 141 з позиціонування професії.

3 радіо працюють 17 ПТНЗ . Всього виходів в ефір 61, з них з позиціонування професії – 45, що складає 81.8%.

В газетах друкувались 51 навчальний заклад (92.7%). Всього надруковано 189 статей, з них з позиціонування професії 147 статей (77, 8).

Із журналами співпрацюють 24 ПТНЗ (43,6%), всього надруковано статей 56 з них з позиціонування професії – 45 статей (80,4%).

Всього за 2014-2015 навчальний рік надруковано 245 статей.

На сайтах інформацію розміщали 53 ПТНЗ. Всього розміщено 975 матеріалів, з них 618 з позиціонування професії (63.6%).

Мають власні телеканали тільки 7 ПТНЗ, що складає 12,7 %.

36 ПТНЗ розміщали свою рекламу на будівлях спортивно-розважальних та спортивних центрах.

Мають свої власні відео-ролики тільки 28 ПТНЗ (55%).

Аналіз співпраці навчальних закладів з ЗМІ виявив ряд проблем:

- ✓ не підводяться підсумки якісних та кількісних показників роботи видавничої діяльності,
- ✓ своєчасно не надається інформація про цікаві заходи через ЗМІ та електронні сайти,
- ✓ не планується та не приділяється, належна увага видавницькій діяльності педпрацівників,
- ✓ відсутня зацікавленість співпраці з ЗМІ та видавництвами.

З метою підвищення корпоративного іміджу навчальних закладів в цьому році заплановано проводити семінари –практикуми відповідальних за роботу із ЗМІ в ПТНЗ, проведення прямого ефіру на обласному телеканалі «Дніпропетровський державний» до 75 річчя ПТО, методичні виїзди з метою надання допомоги організаторам зі ЗМІ в ПТНЗ

Робота з учнівською молоддю щодо залучення їх до суспільно-громадського життя через діяльність учнівського самоврядування 2014/15 навчальному році проводилась відповідно до листа Міністерства № 1/9-376 від 25.07.2014 "Про методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2014/2015 навчальному році", Конвенції ООН про права дитини на 2006-2016 роки Концепції національно - патріотичного виховання дітей та молоді затвердженою Наказом МОН України № 841 від 16. 06 2015 р., Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації», Закон України «Про перспективи розвитку органів учнівського самоврядування в умовах динамічних суспільних дій».

100 відсотків ПТНЗ області надіслали інформацію про діяльність самоврядування.

Із надісланої інформації можна зробити висновок, що у 73% навчальних закладів самоврядна діяльність існує в активній формі.

У 46 ПТНЗ (83,6%) створені Школи лідерів учнівського самоврядування.

27 ПТНЗ (49%) постійно приймають участь у обласних, Всеукраїнських, Міжнародних конкурсах творчої молоді: у всіх навчальних закладах учні залучаються до участі у навчально-виховному процесі (приймають участь у проведенні Днів самоврядування в ПТНЗ, здійснюють контроль за успішністю та відвідуванням занять, організовують проведення заходів до свят),

100% ПТНЗ приймають активну участь у волонтерській діяльності (надають допомогу воїнам АТО, відвідують військові госпіталі та медичні лікарні де знаходяться на реабілітації воїни АТО, відвідують дитячі будинки, надають допомогу ветеранам Другої Світової війни, онкохворим дітям тощо),

41 (74, 6 %) – проводять спортивну роботу (конкурси, спортивні змагання),

26 (47,3 %) – оздоровчі заходи (організований відпочинок на морі, річці, туристичні походи, проведення Днів здоров'я, акцій тощо),

36 (65, 5 %) – організовують екскурсії (туристичні, оздоровчі, пізнавальні) ;

18 (32,7%) – проводять дослідницьку роботу (з історії козацтва, рідного краю, навчального закладу тощо);

Активно ведеться робота учнівського самоврядування у ПТУ-2, МВПУПТ, ДЦПТОТС; ВПУ-55, ЦППРК-1, КНВЦ, КПГМЛ, ПЛ, КЦПОММ, КПГМЛ, ДЦППРК, ДВПУ, ЗДПЛ, НЦПО, ЗПЛ, СПЛ, ОПТУ, ВПУ-75, МПЛ, МПТУ. ЗДЦПО. ЦАПЛ, АЦППРК, ПТУ-88.

Разом з тим учнівське самоврядування не завжди задіяне у засіданнях Стипендіальної комісії, у засіданнях Ради профілактики правопорушень, не залучаються до засідань педагогічних рад. В основному учнівське самоврядування залучається до проведення святкових заходів, господарської діяльності (прибирання території закладу) та проведення рейдів відвідування занять.

В деяких ПТНЗ відчувається недостатня підтримка діяльності самоврядування з боку адміністрації, педагогічного колективу, відсутні радники учнівського самоврядування, низький рівень поінформованості учнівської молоді щодо діяльності навчального закладу, нерозвиненість у учнів соціальної компетентності

та відповідальності, необхідної для прийняття рішень, незнання учнями своїх прав та обов'язків, відсутність чіткого розподілу обов'язків між органами учнівського самоврядування.

РЕКОМЕНДАЦІЇ СЕМІНАРУ ЗАСТУПНИКІВ ДИРЕКТОРІВ З НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ, НАВЧАЛЬНОЇ ТА ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Учасниками семінару підведено підсумки методичної роботи за минулий навчальний рік.

Аналіз результатів свідчить про покращення спільної діяльності педагогічних колективів ПТНЗ та НМЦ ПТО в рамках пріоритетів, визначених на 2014-2015 н.р. Оцінкою змісту навчального процесу є результати державної кваліфікаційної, підсумкової атестацій та різних підсумкових заходів (конкурсів, олімпіад, оглядів тощо).

Відзначається тенденція з покращення інтеграції загальноосвітньої і професійної підготовки, технологій виробництва.

Активізувалась робота із запровадження в навчальний процес нових інформаційно-комунікаційних технологій, проведення для педагогічних працівників майстер-класів, вебінарів, творчих майстерень, відеоконсультувань, інтернет-конференцій, що сприяло їх професійному зростанню.

В роботі методичної служби ПТО відзначено позитивні зрушення, спрямовані на наближення методистів до педагогів шляхом проведення тижнів НМЦ ПТО в ПТНЗ, проведення різних форм підвищення кваліфікації, в тому числі індивідуального консультування.

Учасники семінару визначають проблеми і нагальні питання сьогодення: робота в надзвичайних умовах, енергозбереження, зниження професійного рівня випускників за результатами участі у Всеукраїнських конкурсах професійної майстерності, недостатня активність і результативність в обласних предметних олімпіадах і конкурсах.

Виходячи із ситуації в державі, прийняття нових законодавчих та нормативних документів НМЦ ПТО визначено Пріоритети діяльності профтехосвіти Дніпропетровщини на 2015-2016 н.р.:

1. Методичний супровід процесу децентралізації та реформування професійно-технічної освіти.

2. Поєднання зусиль НМЦ ПТО, громадських організацій професійного спрямування, роботодавців та ПТНЗ у створенні на базі навчальних закладів осередків з впровадження у навчальний процес нових виробничих технологій.

3. Формування у педпрацівників ПТНЗ знань та практичного застосування у навчальній діяльності нових законодавчих та нормативних актів в галузі освіти України.

4. Пропагування Європейських цінностей педагогічним та учнівським колективам ПТНЗ області як пріоритету визначення майбутнього нашого суспільства.

5. Ствердження в освітянському середовищі базових положень нової Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді затвердженої наказом МОН України від 16.06.2015р. № 641.

6. Створення умов та визначення форм інтеграції змісту освітніх послуг всіх ланок освіти області.

7. Формування свідомості педагогічних працівників на оцінку їх роботи за кінцевим результатом.

8. Системний моніторинг якості професійної освіти.

НА ОСНОВІ ЗАЗНАЧЕНОГО УЧАСНИКИ ОБЛАСНИХ СЕРПНЕВИХ ЗАХОДІВ РЕКОМЕНДУЮТЬ:

Методичній службі ПТО:

1. Надавати методичні рекомендації щодо організації навчального процесу в ПТНЗ на 2015-16 н.р. згідно нових законодавчих актів та нормативних документів МОН України.

2. Планувати свою діяльність для підвищення професійного рівня керівників та педпрацівників ПТНЗ через систему очних та дистанційних (інтернет) заходів: семінарів, інтернет-конференцій, консультувань у режимі відеозв'язку, вебінарів, віртуальних конкурсів тощо).

3. Забезпечити надання допомоги педагогам і навчальним закладам у вивченні та запровадженні прийнятих законодавчих актів у сфері ПТО, сучасних підходів до організації навчально-виробничого процесу.

4. Постійно удосконалювати управлінський аспект в діяльності керівників ПТНЗ через методичні заходи та рекомендації за їх запитам.

5. Організувати очно-заочне проведення олімпіад із предметів профтехциклу та загальноосвітніх дисциплін.

6. Надавати консультації щодо організації навчально-виробничого процесу в умовах надзвичайного стану та режиму економії енергоносіїв в державі.

7. Надавати консультації та рекомендації з питань організації та проведення внутрішніх моніторингових досліджень рівня методичної та професійної підготовки викладачів, їх науково – видавничої діяльності, результативності в організації позакласної роботи.

8. Узагальнювати та поширювати кращий педагогічний досвід через створення на сайті НМЦ ПТО банку інновацій в ПТО .

9. Сприяти підвищенню методичної грамотності педагогів засобами дистанційного навчання. Провести дистанційні курси навчання

- «Електронне портфоліо – індивідуальна траєкторія успіху педагога»;
- «Форми Google в навчанні»;
- «Створення «живих» презентацій» (за заявками педагогів).

10. Активізувати участь учнів ПТНЗ у Всеукраїнських та Міжнародних учнівських конкурсах, олімпіадах, виставках технічної творчості та навчанню учнів ПТНЗ в МАН.

ЗАСТУПНИКАМ ДИРЕКТОРІВ З НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ

На підставі результатів діяльності педагогічних колективів ПТНЗ за підсумками 2014-15 н.р., враховуючи суспільно-політичну ситуацію в державі та на виконання положень новоприйнятої Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді (*затвердженої наказом МОН України від 16.06.2015р. № 641*) у частині впровадження та удосконалення системи виховної роботи щодо формування в учнівському середовищі патріотизму, з урахуванням громадянських, державницьких, військово-патріотичних аспектів керівникам та педагогам-

організаторам виховної і соціальної роботи рекомендовано звернути увагу в своїй діяльності на такі напрямки :

1. З виховної роботи:

- провести відповідні організаційні заходи в навчальному закладі щодо доведення до відома педпрацівників, учнів, батьків, громадськості положень Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (*наказ МОН України від 16.06.2015р. №641 «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді»*);
- запровадити в практику взаємовідвідування виховних годин педагогічними працівниками як в межах свого ПТНЗ, так і в інших ПТНЗ з метою вдосконалення та покращення навчально-виховного процесу в групах;
- здійснювати цілеспрямовану організаційно-педагогічну роботу з батьками, забезпечувати системність у формуванні їх психолого-педагогічної культури;
- організувати та провести у 2015-2016 н.р. в ПТНЗ Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура») (*Наказ МОН України від 27.10.2014р. № 1232*);
- активізувати роботу гуртків військово-патріотичного напрямку (*наказ МОН України від 16.06.2015р. №641 «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді»*);
- провести на рівні закладу благодійну акцію «З вірою в серці», «Ми разом», спрямовані на допомогу пораненим військовим, захисникам нашої держави, їх дітям та родинам, медичними працівниками і волонтерами, які працюють у зоні АТО (*Постанова ВР України від 12.05.2015р. №373—VIII «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання»*);
- залучити батьківську громадськість до популяризації кращого досвіду патріотичного виховання;
- врахувати рекомендації МОН України щодо протидії пропаганди сепаратизму та антиукраїнської ідеології в системі освіти (*Закон України від 09.04.2015 № 317-VII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»*; *Лист МОН України від 24.06.2015р. № 1/9-302 «Щодо протидії сепаратизму та антиукраїнської ідеології в системі освіти»*);
- провести огляди-конкурси на кращі патріотичні пісні;
- проводити науково-дослідницьку та освітньо-просвітницьку роботу, яка передбачає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України (Київська Русь, Велике князівство Литовське, Військо Запорізьке,

Гетьманщина, діяльність Українських урядів 1917-1921 років, інші визвольні проекти), з використанням фотовиставок, організацією музейних експозицій навчальних закладів, дискусій, круглих столів, враховуючи регіональні традиції, свідчення усної історії національно-визвольної боротьби українського народу (*Наказ МОН України від 07.09.2000р. № 439 «Про затвердження рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України»*);

- організувати підготовку та перепідготовку кадрів, які займаються питаннями національного і патріотичного виховання молоді (*Наказ МОН України від 27.10.2014р. № 123 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді»*);

- залучати до участі в роботі гуртожитків громадські та благодійні організації, правоохоронні органи та установи системи охорони здоров'я (*наказ МОН України від 16.06.2015р. №641 «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді»*);

- здійснювати постійний контроль та впроваджувати зміни щодо:

✓ медичного обслуговування (*Постанова КМУ від 05.08.2015р. № 568 «Про внесення змін до п.4 Порядку здійснення медичного обслуговування учнів загальноосвітніх навчальних закладів»*);

✓ харчування та проїзду (*Постанова КМ України від 17.06.2015 № 414 «Про внесення змін до Положення про професійно-технічні навчальні заклади»*)

✓ використання гуртожитків (*лист МОН України про тимчасове поселення у гуртожитки переселенців із зони АТО*);

- координувати участь вихователів та класних керівників у роботі школи НМЦ ПТО з метою підвищення професійного рівня зазначеної категорії працівників;

- сприяти організації музейної діяльності в ПТНЗ (*лист МОН України від 22.05.2015р. №1/9-255 «Про перегляд підходів з організації діяльності музеїв історичного профілю»*; *лист МОН України від 08.05.2015 №1/9-235 «Щодо відвідування музеїв та навчально-тематичних екскурсій»*);

- вивчити досвід створення та функціонування учнівських козацьких осередків на базі ПТНЗ.

2. Із соціально-психологічного напрямку:

- забезпечити співпрацю всіх членів педколективу із психологічною службою закладу (практичний психолог, соціальний педагог);

- проводити засідання ПМПК за окремим графіком. Затвердити списки учнів

«Групи ризику» та «Зони ризику».

- сприяти проведенню психологічних досліджень за діагностичними мінімумами серед учнів;
- перевірити наявність документів(довідок, рішень, медичної картки), що підтверджують статус учнів;
- скласти спільні заходи, графіки відвідувань, плани співпраці з державними, громадськими установами та організаціями на новий навчальний рік;
- сприяти участі практичних психологів, соціальних педагогів у семінарах, конференціях, лабораторіях, обласних майстер-класах, конкурсах тощо.

3.3 профорієнтаційної роботи:

- забезпечити участь педпрацівників у майстер-класах з профорієнтаційної роботи (щокварталу);
- організувати проведення тематичних експозицій у музеях, театрах, бібліотеках, майданчиках за темою *«Ціла епоха в історії держави»* (протягом н.р.);
- організувати проведення промакцій *«Наші робочі руки – тобі, люба Державо!»* (жовтень 2015р.);
- організувати проведення інтерактивного майданчика *«У пошуках свого покликання. Від профорієнтаційної роботи - до професійного вибору»* (січень-червень 2016р);
- організувати та провести семінари, круглі столи, брифінги з питань профорієнтації молоді із соціальними партнерами-замовниками робітничих кадрів, обласного центру зайнятості за участю учнівського самоврядування ПТНЗ, батьківських комітетів, громадських організацій, педагогічних працівників ЗСШ;
- організувати екскурсії на підприємство учнів ПТНЗ і учнів ЗСШ (різного віку);
- корегувати діяльність медіа-інформаційного освітнього простору ПТНЗ;
- сприяти створенню в музеях ПТНЗ дієвих експозицій з метою висвітлення сторінок історії галузі, видатних її представників не тільки на вітчизняному рівні, але й із світовим визнанням, не тільки минулих століть, але й сучасності;
- забезпечити участь у спільних учнівських профорієнтаційних проектах учнів загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладів та робітничої молоді;
- сприяти участі учнів ПТНЗ у суспільно корисній та волонтерській діяльності як

спробі сил у виборі майбутньої професії (виконання суспільно-громадських доручень: піклування про ветеранів, людей похилого віку, дітей інтернатних закладів та дитячих будинків тощо);

- запровадити створення блогів спільноти педпрацівників області за профорієнтаційним спрямуванням;
- сприяти розвитку народних ремесел та вжиткового мистецтва.

4.3 організації роботи з обдарованими та творчими учнями:

- організувати роботу щодо залучення учнів до навчання у комунальному позашкільному закладі «Мала академія наук учнівської молоді Дніпропетровської обласної ради» (*Постанова від 20 березня 1998 р. № 348 «Про комплексні заходи Кабміну Міністрів України щодо реалізації державної молодіжної політики в Україні («Молодь України»)»*);
- організувати діагностування учнів практичними психологами з метою виявлення здібних, талановитих та обдарованих учнів;
- створювати умови для систематичного підвищення майстерності викладачів та майстрів виробничого навчання, які працюють з обдарованими учнями;
- організувати для викладачів та майстрів в/н проведення психолого-педагогічних семінарів, індивідуальних занять, консультацій з методики роботи зі здібними, талановитими та обдарованими учнями;
- сприяти участі учнів у заходах професійного та іншого спрямування (конкурси, олімпіади, виставки технічної творчості тощо).

5.3 роботи із ЗМІ:

- брати участь у розробленні тем для інформаційних проектів, які здійснюються органами місцевого самоврядування;
- організувати за участю учнів створення в соціальних мережах національно-патріотичних сторінок «Моє місто», «Моє село», «Мій рідний край» тощо;
- активізувати роботу педпрацівників, бібліотекарів, учнівської молоді, здатних оперативно та цікаво інформувати через ЗМІ та електронний сайт діяльність навчального закладу;
- організувати випуск власної друкованої газети навчального закладу з періодичністю виходу раз на квартал;
- своєчасно надсилати прес-реліз щодо проведення цікавих заходів, урочистих

подій у навчальному закладі до НМЦ ПТО з метою висвітлення та популяризації системи ПТО в інтернет-ресурсах;

- висвітлювати результати роботи педпрацівників з обдарованими учнями у ЗМІ: газети, журнали, радіо, телебачення, веб-сайти тощо.

КЛАСНИМ КЕРІВНИКАМ ТА ГОЛОВАМ МЕТОДКОМІСІЙ:

- ознайомити новоприйнятий контингент з правами та обов'язками учня в ПТНЗ;

- у співдружності з батьками, викладачами, громадськими організаціями здійснювати реалізацію національно-патріотичного виховання учнівської молоді;

- проводити класні години, екскурсії до музеїв, ознайомлювати учнів з історією та традиціями навчального закладу, організовувати зустрічі з кращими випускниками;

- реалізувати гасло «Залучимо кожного учня до улюбленої справи, занять у гуртках, спортивних секціях, громадських справах»;

- здійснювати цілеспрямовану організаційно-педагогічну роботу з батьками, забезпечувати системність у формуванні їх психолого-педагогічної культури.

-

ВИХОВАТЕЛЯМ ГУРТОЖИТКУ:

- ознайомити з правилами проживання у гуртожитку, розпорядком дня та відповідальністю за збереження майна;

- навчити користуванню побутовими приладами на кухні, пральними машинами, прасками;

- окремо з дівчатами та хлопцями розтлумачити обов'язковість дотримання норм особистої санітарної гігієни, щоденного прибирання у кімнатах;

- проводити заняття у гуртках «Господиня» для дівчат, «Господар», «Я майстер на всі руки» тощо;

- проводити постійні бесіди, заходи з адаптації випускників-сиріт, що прийшли з інтернатних закладів, щодо самостійного обслуговування та набуття побутових навичок у приготуванні їжі, прання тощо;

- сформувати нормативну-правову документацію в гуртожитку на новий навчальний рік;

- спланувати проведення масових заходів національно-патріотичного характеру.

МЕДИЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ:

- організувати щорічні медичні огляди учнів (*Постанова КМУ від 05.08.2015р.№ 568 «Про внесення змін до п.4 Порядку здійснення медичного обслуговування учнів загальноосвітніх навчальних закладів»*);
- скласти списки учнів із хронічними захворюваннями;
- забезпечити за потребою учнів надання постійної допомоги з медичного огляду та лікування;
- провести розподіл на групи за станом фізичної підготовки;
- проводити лекції, бесіди з учнями щодо пропагування здорового способу життя, доведення до відома наслідків алкогольної та наркотичної залежності та шкоди для здоров'я від тютюнопаління, інших пагубних звичок;
- вести гуртки «Молода сім'я», інформувати учнівську молодь про значення сім'ї, материнства в суспільстві.

ВИКЛАДАЧАМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ:

- врахувати, що з нового навчального року збільшено кількість годин фізкультури на тиждень (до 3-х годин) (*Закон України від 19.05.2015р №453-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки дитячо-юнацького спорту та фізичного виховання дітей» пункт III; Лист МОН від 22.05.2015 №1/9-253 «Про структуру 2015-2016 н.р. та плани загальноосвітніх навчальних закладів»*);
- забезпечувати оптимізацію навчально-виховного процесу із застосуванням елементів інноваційних методів навчання та здійснення міжпредметних зв'язків;
- забезпечувати освітню, виховну, оздоровчу, розвивальну спрямованість навчального процесу;
- формувати в учнів уміння і навички самостійних занять фізкультурою;
- забезпечити диференційований підхід до організації навчального процесу з урахуванням стану здоров'я, рівня фізичного розвитку, рухової підготовленості та статі учнів, урахування мотивів та інтересів учнів до заняття фізичними вправами;
- використовувати викладачами різноманітних організаційних форм, засобів, методів і прийомів навчання;
- досягати оптимальної рухової активності всіх учнів протягом кожного уроку з урахуванням стану здоров'я.

БІБЛІОТЕКАРЯМ ПТНЗ:

- створити базу даних «Національно-патріотичне виховання молоді» за розділами:
 - ✓ нормативно-правова база патріотичного виховання молоді;
 - ✓ науково-теоретичні і методичні засади патріотичного виховання молоді;
 - ✓ досвід роботи з національно-патріотичного виховання навчальних закладів та бібліотек;
 - ✓ краєзнавство;
 - ✓ банк даних веб-ресурсів, присвячених патріотичному вихованню молоді;
 - ✓ тематична медіа продукція.
- залучати інформаційні ресурси бібліотеки до проведення в навчальному закладі заходів із національно-патріотичного виховання.

ОРГАНІЗАТОРАМ МУЗЕЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

- скласти (скорегувати) плани роботи музеїв, (музейних кімнат) за вимогами нової Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді;
- привести у відповідність до трактувань української та світової історичної науки терміни, вживані в музейних експозиціях, у тому числі періоду Другої світової війни;
- оновити експозиції музейних осередків при ПТНЗ з обов'язковим наданням інформації про героїв АТО, які зробили внесок у зміцнення обороноздатності України;
- проводити зустрічі з учасниками та свідками важливих подій ХХ століття;
- налагодити співпрацю з міськими, районними та обласними архівами з метою поповнення музейної експозиції;
- співпрацювати (на партнерських засадах) з комунальними та державними музеями з метою сприяння науково-методичному забезпеченню функціонування музеїв навчального закладу;
- популяризувати роботу музейних осередків у засобах масової інформації.

ПРАКТИЧНИМ ПСИХОЛОГАМ:

1. Ознайомитись із особовими справами учнів нового контингенту з числа учнів-сиріт, осіб, позбавлених батьківського піклування, учнів-інвалідів, осіб із психологічними розладами, особливо випускників інтернатних та реабілітаційних закладів.
2. Провести психологічні дослідження серед учнів 1 курсу за нормативами вимогами діагностичних мінімумів.
3. Представити результати досліджень на психолого-педагогічному консиліумі з наданням рекомендацій стосовно особливостей психічних процесів усього контингенту 1 курсу і окремих груп.
4. Проводити індивідуальне консультування учнів, що мають інвалідність або вади психофізичного розвитку.
5. Надавати психологічну допомогу та постійний супровід учням, які цього потребують.
6. Приділяти особливу увагу учням, що прибули з Донецької, Луганської та інших областей. Скласти список.
7. Розширювати знання педагогів з психологічних питань шляхом виступів, лекцій, занять, презентацій.
8. Запровадити практику взаємовідвідування заходів практичних психологів та соціальних педагогів інших навчальних закладів.

СОЦІАЛЬНИМ ПЕДАГОГАМ:

1. Ознайомитись із документами особових справ учнів пільгових категорій нового контингенту.
2. Налагодити контакти із соціальними службами міста, району, селища.
3. Звернути особливу увагу на новоприйнятих учнів із числа дітей-сиріт, осіб, позбавлених батьківського піклування.
4. Спільно з практичним психологом проводити профілактичні заходи серед учнівської молоді.
5. Відпрацьовувати особисті проблемні питання кожного учня пільгової категорії стосовно забезпечення житлом, пенсією, зв'язку з родичами, громадськими організаціями, сприяти соціальній адаптації кожного випускника зазначеної категорії.

**Схвалено учасниками
спільного семінару заступників директорів ПТНЗ**

25. 08. 2015

Нормативно-правове та методичне забезпечення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді

Укази Президента України

- Указ від 24.03.2012 р. № 212 «про стратегію політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» (зі змінами, внесеними Указами Президента від 26.06.2013 р. « 342, від 28.04.2015 р. № 246).
- Указ від 14.10. 2014 № 806 «Про День захисника України».
- Указ від 13.11. 2014 № 871 «Про День Соборності України».
- Указ від 13.11. 2014 № 872 «Про День Гідності та Свободи».
- Указ від 24.03. 2015 № 169 «Про заходи з відзначення у 2015 році 70-ї річниці Перемоги над нацизмом в Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни».
- Указ від 12.06. 2015 № 334 «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді».

Постанови Верховної Ради України

- Постанова від 12.05. 2015 р. № 373-VIII «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді»

Накази та листи Міністерства освіти і науки України

- Наказ від 07.09.2000 № 439 «Про затвердження рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України».
- Наказ від 27.10.2014 р. № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді».
- Наказ від 26.06. 2015 р. «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах».
- Лист від 25.07. 2014 № 1/9-376 «Про методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2014/2015 навчальному році»,
- Лист від 29.07. 2014 №1/9-382 «Про особливі відповідальність педагогічних та науково-педагогічних працівників».
- Лист від 27.11. 2014 № 1/9-614 «Про методичні рекомендації з патріотичного виховання».
- Лист від 09.04. 2015 №1/9-188 «Щодо заходів з відзначення у 2015 році 70-ї річниці Перемоги над нацизмом в Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни».
- Лист від 23.04. 2015 № 1/9-211 «Про відзначення Дня пам'яті та примирення і Дня Перемоги над нацизмом в Європі».
- Лист від 08.05. 2015 № 1/9-235 «Щодо відвідування музеїв та навчально-тематичних екскурсій».
- Лист від 22.05. 2015 № 1/9-255 «Про перегляд підходів з організації діяльності музеїв історичного профілю».

Інтернет-ресурс з профорієнтаційної роботи

Притчі

Притча як сугестивний засіб профорієнтаційного тренінгу

Анімація

- «Все залишає свій слід» - <https://www.youtube.com/watch?v=6V9vp6JSGAo>
«Все пізнається в порівнянні» - <https://www.youtube.com/watch?v=XRbxMt11Jxs>
«Індивідуальний підхід» - <https://www.youtube.com/watch?v=9ntPqKDrwo4>
«Рай та пекло – в твоїй душі» - <https://www.youtube.com/watch?v=IuXzgbT2dQ0>
«Те, що можна змінити» - https://www.youtube.com/watch?v=aUqXGOh_8qo
«Все в твоїх руках» - <https://www.youtube.com/watch?v=nDjLVP6jjN4>
«Про матеріальність думок» - <https://www.youtube.com/watch?v=oIUPt-Za8nI>
«Не слухай нічиїх думок» - <https://www.youtube.com/watch?v=OBYrofIHhYs>
«Зцілення Імператора» - <https://www.youtube.com/watch?v=x-xPBIL52i4>
«Про сорокаденне звикання» - <https://www.youtube.com/watch?v=0oevmTNMfic>
«Твій хрест» - <https://www.youtube.com/watch?v=fXVB1O4rnRM>

Корисні посилання

http://profi.org.ua/profes/podat_insp.shtml – портал професійного консультування. Професіограми, рейтинг професій, поради психолога, тести та багато іншого.

http://www.krok.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=503&Itemid=79&lang=ru – Відео з профорієнтації на Інтернет-порталі університету «Крок»

http://psischool.ucoz.ru/index/proforientacionnye_diagnosticheskie_metodiki/0-50 – сайт шкільного психолога. Профорієнтаційні психологічні діагностики
<http://testoteka.narod.ru/alfavit.html> – сайт «Тестотека» – збірка тестів за алфавітним показником

<http://docpsy.ru/testy/diagnostika-proforientatsii/3935-motivatsija-professionalnoj-dejatelnosti-kzamfir-v-modifikatsii-a-areana.html> – сайт «Психологія» – тести з профорієнтації

<http://shkola.net.ua/view.php?doc=2.1270668407125151> – сайт «Школа Net» - програми та розробки занять з профорієнтації

Методичні матеріали

<http://prof.osvita.org.ua/> – Сироватко О. Психологічне забезпечення профільної освіти. Завдання психологічного супроводу профільної освіти, моніторинг і своєчасне усунення відхилень у розвитку учнів, поглиблена особистісно орієнтована профорієнтаційна робота з учнями, результати психологічного супроводу профільних класів, рівні допрофільної підготовки (Методичні матеріали для спеціалістів з профорієнтації).

<http://www.info-works.com.ua/> – Професійна орієнтація та профорієнтаційна робота. Сутність професійної орієнтації та її елементів, професійна орієнтація як система, головні елементи та об'єкти професійної орієнтації, завдання і функції системи професійної орієнтації.

<http://sinosvita.at.ua> – Методика організації профорієнтаційної роботи в навчальному закладі. Форми профорієнтаційної роботи в навчальному закладі, система профорієнтаційної роботи в навчальному закладі, методика проведення профорієнтаційної роботи з учнями, особливості профорієнтаційної роботи з

молодшими школярами, у середніх класах школи та із старшокласниками. Профорієнтаційна робота вчителів-предметників в умовах профільного навчання.

<http://www.twirpx.com/> – Профорієнтація молоді з інвалідністю. Подолання стереотипів. Якість життя. Відстоювання прав та інтересів. Вибір професії. Основи працевлаштування. Кар'єра (Методичні матеріали до тренінгу).

<http://shkola.net.ua> – Професійне самовизначення. Розробки уроків для 10-го та 11-го класу(Методичні матеріали).

<http://alma-mater.lnpu.edu.ua> – Отрощенко Н.Л. Профорієнтація учнів загальноосвітньої школи як соціально-педагогічна проблема (Методичні рекомендації для вчителів).

<http://psiholog-shapka.blogspot.com/> – Матвієнко Р.О. Шляхи оптимізації профорієнтаційної роботи з учнями старшого шкільного віку (Методичні основи виховного процесу).

<http://www.zippo.net.ua/> – Зінченко В.М. Політехнічна освіта і профорієнтація у процесі трудової підготовки школярів (Методичні рекомендації).

Література профорієнтаційного спрямування

[Профорієнтаційна робота – крок у світ професій](#) (Рекомендаційний бібліографічний список літератури)